

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 15 shkurt 2013
Ref.nr.:MM386/13

Rasti nr. KI 120/10

Parashtruesja

Zyma Berisha

**Vlerësimi i kushtetutshmërisë së aktgjykimit të Gjykatës Supreme të
Republikës së Kosovës, Rev. 308/2007, të datës 10 qershor 2010**

MENDIMI MOSPAJTUES I GJYQTARIT
Robert Carolan

Kërkesa

Parashtruesja, në kërkesën e saj, pretendon që Gjykata Supreme e Republikës së Kosovës, me aktgjykimin Rev. Nr. 308/2007 të datës 10 qershor 2010, ka shkelur parimin e barazisë para ligjit, të garantuar me Nenin 24, paragrafi 1 të Kushtetutës.

Në mbështetje të pretendimit të saj, parashtruesja thekson që aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës dallon nga aktgjykimet e Gjykatës Supreme në pesë raste të tjera (Aktgjykimi Rev. Nr. 126/2007 i datës 17 janar 2008, si dhe aktgjykimi Rev. Nr. 177/2007 i datës 17 janar 2008, si dhe tre të tjerë). Parashtruesja pretendon që gjendja e saj është identike me atë të palëve në ato raste të tjera.

Faktet

Faktet e këtij rasti kanë të bëjnë me parashtruesen, e cila ka qenë e punësuar qysh prej vitit 1986 në kompaninë e sigurimeve "Kosova", me kontratë punësimi me kohëzgjatje të pacaktuar. Në vitin 2000, kjo kompani u riorganizua, ose ndryshe u transferuan pasuritë dhe detyrimet e saj, te një kompani e re sigurimesh e quajtur "Kosova e Re". Pjesë e kësaj bartjeje ishin edhe anëtarët e personelit të kompanisë së vjetër, ashtu siç ishte përcaktuar me marrëveshjen e transferit në mes të dy kompanive.

Parashtruesja kishte vazhduar punën me kompaninë e re të sigurimeve, por në baza të një numri kontratash me afat të caktuar. Edhe funksionet e saj brenda kompanisë kishin ndryshuar, nga të qenit përkthyes në funksione të tjera. Fillimisht, kishte marrë kontratë punësimi me kompaninë "Kosova e Re", me kohëzgjatje të pacaktuar. Vijimisht, kishte nënshkruar kontrata me afat të caktuar. Kjo situatë vazhdoi derisa parashtruesja mori njoftimin për ndërprerjen e punësimit të saj më 4 shkurt 2004.

Parashtruesja thekson që ka ekzistuar më herët një Marrëveshje Kolektive (nr. 686 e 7 tetorit 2002) mes punëdhënësit fillestar dhe personelit të kompanisë së sigurimeve “Kosova”, e cila përcaktonte punët që do të mund të konsideroheshin ekskluzivisht si «punësim me afat të pakufizuar». Pohohet që kjo Marrëveshje Kolektive ishte pjesë e transferimit të aseteve dhe detyrimeve nga kompania e vjetër te kompania e re “Kosova e Re”. Parashtruesja pohon që ajo kishte pranuar t’i nënshkruante në vazhdimësi kontratat me afat të caktuar nën presion, pasi që donte të vazhdonte punësimin dhe kishte nevojë për të ardhura. Ajo pretendon që priste gjithmonë nga kompania “Kosova e Re” që të njihte të drejtën e saj për kontratë me afat të pacaktuar, sipas dispozitave të Marrëveshjes Kolektive.

Pas shkarkimit të saj përfundimtar më 2004, parashtruesja kishte iniciuar procedurën në Gjykatën Komunale në Prishtinë, duke kërkuar që Gjykata ta obligonte kompaninë “Kosova e Re” që ta rikthente atë si punëtoresh me kontratë me afat të pakufizuar. Kjo gjykatë, me aktgjykimin C1. Nr. 31/03, të datës 20 shtator 2004, kishte vendosur që Marrëveshja Kolektive ishte obligative për kompaninë “Kosova e Re”, si dhe në bazë të ligjit të punës në fuqi, kjo kompani ishte e obliguar ta rikthente parashtruesen në vendin e punës. Kompania e paditur “Kosova e Re” u ankua në Gjykatën e Qarkut në Prishtinë, e cila me aktgjykimin Ac. Nr. 234/2005, të datës 29 mars 2007, vërtetoi gjetjet dhe vendimin e Gjykatës Komunale.

Aktgjykimi i Gjykatës Supreme

Vijimisht, kompania e paditur “Kosova e Re” parashtroi revizion në Gjykatën Supreme, duke pretenduar që Gjykata e Qarkut gabimisht kishte zbatuar të drejtën materiale. Gjykata Supreme, me aktgjykimin e saj Rev. Nr. 308/2007, të datës 10 qershor 2010, e shpalli revizionin të bazuar. Gjykata Supreme vendosi që *“gjykatat e shkallës më të ulët e kanë vlerësuar drejt dhe plotësisht gjendjen faktike në lidhje me faktet vendimtare për gjykimin e drejtë të rastit, por në bazë të kësaj gjendjeje, [...] kanë zbatuar gabimisht të drejtën materiale duke vendosur që kërkesë-padia ishte e bazuar.”* Veçanërisht, Gjykata Supreme arsyetonte që:

“Qëndrimi juridik i gjykatave të shkallës më të ulët që paditëses duhej t’i zgjatej kontrata, sepse pozita e saj e punës ekziston në aktet normative të të paditurës, për qëndrimin e kësaj gjykate, është me shkelje të dispozitave të ligjit, duke marrë parasysh që kontrata e zgjatur e punësimit mund të nënshkruhet me pëlqimin e punëtorit dhe punëdhënësit, nëse nuk është në kundërshtim me ligjin dhe aktet normative, si dhe kështu, kontrata e punës së paditëses është ndërprerë me përfundimin e kohëzgjatjes së kontratës.”

Nga procedurat e lartpërmendura mund të shihet që gjykatat e shkallës më të ulët i kishin vlerësuar drejt dhe plotësisht faktet e padisë së parashtrueses, ashtu si edhe Gjykata Supreme në revizionin e saj. Dallimi qenësor gjendet tek interpretimi juridik që i jepet statusit të Marrëveshjes Kolektive në lidhje me punësimin në kompanitë përkatëse të sigurimeve “Kosova”, si dhe pas transferimit, “Kosova e Re”. Në anën tjetër, gjykatat e shkallës më të ulët kishin përcaktuar që kjo Marrëveshje Kolektive ishte obligative për kompaninë “Kosova e Re”, si dhe ishte në pajtim me të drejtën materiale. Gjykata Supreme kishte gjetur që palët kishin përfituar nga liria juridike e hyrjes në kontratë, si dhe duket të ketë përcaktuar që Marrëveshja Kolektive ishte në kundërshtim me të drejtën materiale. Në theksojmë që fraza *“sepse pozita e saj e punës ekziston në aktet normative të të paditurës”* nuk është plotësisht e qartë në atë nëse i referohet apo jo Marrëveshjes Kolektive. Përndryshe, mund t’i referohet thjesht titullit dhe funksioneve të punës, të cilat i ushtronte parashtruesja.

Megjithatë, në cilindo interpretim që i bëhet konkludimit të Gjykatës Supreme, është e qartë që ajo kishte vendosur në bazë të së drejtës materiale në fuqi, që është plotësisht brenda kompetencës së saj. Në fakt, nuk është kompetencë e Gjykatës Kushtetuese që të bëjë

konkludimet e veta mbi të drejtën materiale. Në pajtim me jurisprudencën e qartë të Gjykatës Kushtetuese, ajo nuk është gjykatë e shkallës së katërt. Si e tillë, nuk është kompetencë e Gjykatës Kushtetuese që të vërë në pikëpyetje vlerësimin e të drejtës materiale të dhënë nga Gjykata Supreme në gjykimin e rastit të parashtrueses.

Aktgjykimet e mëhershme të Gjykatës Supreme

Parashtruesja iu referohet pesë vendimeve të tjera të Gjykatës Supreme, ku kolegët e saj kanë fituar aktgjykime ndryshe nga aktgjykimi që ajo kishte marrë, si dhe pohon që si rezultat i kësaj, nuk është trajtuar në mënyrë të barabartë me kolegët e saj. Dy nga këto aktgjykime të Gjykatës Supreme ishin nxjerrë 17 muaj më herët, më 17 janar 2008, nga një kolegji shumë ndryshe i gjyqtarëve të Gjykatës Supreme¹. Në ato aktgjykime, ai kolegji i Gjykatës Supreme kishte përcaktuar që:

“Në bazë të provave të shqyrtuara, gjykata e shkallës së parë kishte vlerësuar që paditësi, në bazë të kontratës nr. 240, të datës 27.06.2002, kishte hyrë në marrëdhënie pune me të paditurin, kontratë kjo që nuk përcaktonte kohëzgjatjen e punësimit. Për shkak të faktit që detyrat e bartura nga paditësja, në pozitën e punës që mbante, nuk janë të natyrës së përkohshme apo sporadike, por janë të përhershme, mund të vlerësohet që paditësja kishte hyrë në marrëdhënie pune për një periudhë të pacaktuar kohore. Ky lloj i marrëdhënieve të punës përcaktohet në pajtim me Nenin 10.1, pika (a) të Rregullores së UNMIK-ut nr. 2001/27 për shpalljen e Ligjit bazë të punës në Kosovë, si dhe Nenin 15 të Marrëveshjes Kolektive të të paditurës për marrëdhënie pune, sepse sipas Nenit 16 të kësaj Marrëveshjeje, marrëdhënia e punës me afat të caktuar mund të vendoset vetëm në këto raste: zëvendësimi i një punëtori në mungesë, rritja e përkohshme e intensitetit të aktiviteteve, praktikës, si dhe rastet e tjera të përcaktuara me ligj dhe me marrëveshje kolektive. Përkundër faktit që i padituri kishte zgjatur marrëdhëniet e punës me të paditurën sipas kontratave të përmendura më lart, me afat të caktuar, gjykatat e shkallës më të ulët me të drejtë kanë vendosur që ato kontrata janë në kundërshtim me dispozitat e lartpërmendura, sepse detyrat e pozitës së punës janë të natyrës së përhershme, si dhe kontrata e tillë jo vetëm që është me shkelje të dispozitave ligjore, por edhe me shkelje të parimeve të ndërgjegjshmërisë dhe nderit – bona fide, me të cilat paditësja është mbajtur në situatë të pasigurisë juridike, si dhe në vend të saj, është punësuar një punëtor tjetër, dhe kështu, gjykatat e shkallës më të ulët me të drejtë kanë vendosur që paditësja gëzonte statusin e punëtorit me afat të pacaktuar.”

Gjykata Supreme e Kosovës, në dy aktgjykimet e tjera të nxjerra më 17 janar 2008, ku punëtorët që ankoreshin ishin gra, si edhe parashtruesja, kishte vendosur që ligji kërkonte që kontratat të ishin me afat të pacaktuar, për shkak të natyrës së punës që kryhej nga punëtorët përkatës. Gjykata Supreme në ato raste asnjëherë nuk kishte adresuar çështjen nëse punëtorët dhe punëdhënësi i tyre do të mund të pajtoheshin së bashku për të ndryshuar atë kontratë punësimi, për këto lloje pozitash, nga kontrata me afat të pacaktuar në kontratë pune me afat të caktuar. 17 muaj më vonë, një kolegji tejet ndryshe i Gjykatës Supreme, në rastin e parashtrueses, adresoi këtë çështje dhe qartësoi, për herë të parë në Kosovë, që një punëtor me pozitë pune me natyrë të përhershme do të mundte që ligjërisht të pajtohej me ndryshimin e statusit të tij të punësimit në një emërim për një periudhë të caktuar kohore.²

² Një prej gjyqtarëve në kolegjin pesëanëtarësh të Gjykatës Supreme në rastin e parashtrueses ka qenë po ashtu anëtar në kolegjet e tjera gjyqësore pesëanëtarëshe të Gjykatës Supreme në rastet e përmendura nga parashtruesja.

E drejta për gjykim të drejtë

Shumica thekson që parashtruesja pohon shkeljen e të drejtës për gjykim të drejtë, siç garantohet me Nenin 31, paragrafi 1 të Kushtetutës. Kjo dispozitë përcakton që:

1. Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.

Në pajtim me Nenin 53 të Kushtetutës, ky nen duhet interpretuar në përputhje me vendimet gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Neni ekuivalent në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) është Neni 6, paragrafi 1, i cili përcakton që:

1. Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e krijuar me ligj, e cila do të vendosë si për [...] të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile [...].

Nuk është e kontestueshme që konfliktet në lidhje me punëdhënësit dhe punëtorët janë brenda fushëveprimit të «*të drejtave dhe detyrimeve civile*» (Shih p.sh. Buchholz kundër Gjermanisë, Nr. 7759/77, para. 46). Gjithashtu, nuk është e kontestueshme që procedurat e ndryshme gjyqësore kanë pasur të bëjnë me konteste për këto të drejta civile, duke marrë parasysh që çështja ka qenë për ndërprerjen e marrëdhënies së punës, që ka pasur ndikim te parashtruesja, të cilat janë «të mirëfillta dhe serioze» (Shih p.sh. Bentham kundër Holandës, Nr. 8848/80, para. 32-33).

Deri në masën që renditja e aktgjykimeve të gjykatave të rregullta, në rastin e parashtrueses, ka qenë në fakt, si dhe sipas ligjit, «drejtpërdrejt vendimtare për të drejtat civile në fjalë», mund të konkludohet që procedurat e ndryshme gjyqësore kanë pasur të bëjnë me një «përcaktim» të të drejtave dhe detyrimeve civile të parashtrueses (Shih p.sh. Le Comte, Van Leuven dhe De Meyere, Nr. 6878/75 dhe 7238/75, para. 47).

Nuk është e kontestueshme që gjykatat e rregullta në instancë komunale, të qarkut dhe asaj Supreme, janë të themeluara në bazë të ligjit dhe përbëjnë «tribunale» në kuptimin e Nenit 6 të KEDNJ-së. Gjithashtu, nuk kontestohet kohëzgjatja e procedurave të përmendura në këtë kërkesë, të cilat fillojnë me parashtrimin e padisë në Gjykatën Komunale diku në gjysmën e parë të vitit 2004, si dhe përfundojnë me aktgjykimin e Gjykatës Supreme, të dorëzuar te palët më 13 shtator 2010. Përveç këtyre, parashtruesja nuk pretendon që gjykatat e ndryshme nuk kanë qenë të pavarura apo të paanshme.

Mbetet të konsiderohet masa në të cilën parashtruesja ka përfituar nga garancitë procedurale të një gjykimi të drejtë. Parashtruesja ka pasur qasje efektive në të tri nivelet e juridiksionit në sistemin gjyqësor të Kosovës. Parashtruesja ka gëzuar përfaqësimin nga një avokat i kualifikuar në të tri nivelet e gjykatave. Në këtë gjendje, «qasja e parashtruesit në gjykata» nuk mund të vihet në pikëpyetje (Shih p.sh. Golder kundër Mbretërisë së Bashkuar, nr. 4451/70, para. 36). Përveç kësaj, duke marrë parasysh që nuk duket të ketë pasur ndonjë aspekt të provave të paraqitura që nuk janë marrë parasysh nga gjykatat (shih, mes të tjerash, si më poshtë), e kombinuar kjo me ndihmën e avokatit të kualifikuar për parashtruesen në të gjitha fazat, mund të konkludohet që parashtruesja ka gëzuar plotësisht «barazinë e palëve» me palën e paditur në procedurë.

Ato që mbeten të merren parasysh janë mënyra në të cilën gjykatat e rregullta kanë shqyrtuar rastin e parashtrueses, si dhe masa në të cilën kanë ofruar arsyetime adekuate për

të vërtetuar vendimet e tyre. Në aktgjykimet e tyre, gjykata e shkallës së parë dhe ajo e shkallës së dytë kanë ofruar përshkrime gjithëpërfshirëse të fakteve në rastin e parashtrueses. Përveç kësaj, të dyja gjykatat e shkallës më të ulët qartësisht e paraqesin të drejtën materiale në fuqi, si dhe shprehimisht e theksojnë vlefshmërinë e vazhdueshme të Marrëveshjes Kolektive. Gjykata Komunale ofron një referencë ndaj vlerësimit të vlefshmërisë së Marrëveshjes Kolektive të bërë nga Inspektorati i Punës, që duket të jetë ofruar në një raport të datës 15 tetor 2003.

Si të tilla, procedurat në Gjykatën Komunale dhe Gjykatën e Qarkut si gjykatë apeli, mund të konsiderohen të kenë shqyrtuar të gjitha faktet vendimtare të rastit, si dhe i kanë vlerësuar drejt argumentet e parashtrueses (*Shih p.sh. Tatishvili kundër Rusisë, nr. 1509/02, para. 58-63*). Rrjedhimisht, nuk duket të ketë pasur baza për të dyshuar në rregullsinë e procedurave në gjykatën e shkallës së parë dhe atë të shkallës së dytë. Gjithsesi, parashtruesja nuk ka bërë ndonjë ankesë sa i përket rregullsisë së kësaj faze të procedurës.

Ajo që mbetet të merret parasysh është rregullsia e procedurës në Gjykatën Supreme, si dhe për të vlerësuar ndikimin e saj në rregullsinë e procedurës si të tërë. Në veçanti, nëse të gjitha elementet e tjera të gjykimin të rregullt janë përmbushur, mbetet të shihet në çfarë mase Gjykata Supreme i ka shqyrtuar drejt të gjitha elementet e rastit, si dhe nëse ky shqyrtim është reflektuar në një aktgjykim me arsyetim të mirëfilltë.

Përcaktimi i të drejtave civile të parashtrueses në këtë rast varet nga Marrëveshja Kolektive e vitit 2002, si dhe zbatimi i saj te marrëdhënia e punës së parashtrueses pas transferimit nga kompania e sigurimeve "Kosova" në kompaninë e sigurimeve "Kosova e Re". Nuk mund të thuhet që Gjykata Supreme nuk ka pasur njohuri të mjaftueshme për ekzistencën e kësaj Marrëveshjeje Kolektive, pasi që ajo përmendet me emër e me datë në të dyja vendimet, vendimin e Gjykatës Komunale dhe vendimin e Gjykatës së Qarkut, sipas ankesës. Revizioni ndaj vendimit të Gjykatës së Qarkut është parashtruar nga kompania e paditur "Kosova e Re", si dhe pa marrë parasysh nëse përfaqësuesi i autorizuar i parashtrueses e ka ngritur prapë çështjen e Marrëveshjes Kolektive apo jo, mund të konsiderohet të ketë qenë pjesë e shkresave të rastit në Gjykatën Supreme.

Në aktgjykim në bazë të revizionit, Gjykata Supreme nuk përmend Marrëveshjen Kolektive si emër të përveçëm. Por, mund të thuhet që i referohet asaj në frazën "*sepse pozita e saj e punës ekziston në aktet normative të të paditurës*", si dhe qëndrimi i Gjykatës Supreme që "*qëndrimi juridik i gjykatave të shkallës së ulët [në bazë të këtyre akteve normative] është në kundërshtim me dispozitat e Ligjit [...]*", që Gjykata Supreme ka pasur njohuri për Marrëveshjen Kolektive, si dhe i është referuar asaj përgjithësisht me termin «aktet normative të të paditurës».

Arsyetimi përfundimtar i Gjykatës Supreme që, "*[...] kontrata për zgjatjen e marrëdhënies së punës mund të nënshkruhet me pëlqimin e punëdhënësit dhe punëtorit, nëse nuk është në kundërshtim me ligjin dhe aktet normative, si dhe kështu, kontrata e punës së paditëses është ndërprerë me skadimin e afatit të kontratës*." Tregon që qëllimi i Gjykatës Kushtetuese ka qenë mjaftueshëm i qartë në kuptimin e përjashtimit të vlefshmërisë së Marrëveshjes Kolektive në rastin e marrëdhënies së punës së parashtrueses me kompaninë e paditur "Kosova e Re", edhe nëse nuk e ka përmendur Marrëveshjen Kolektive me emër.

Në këto rrethana, Gjykata Supreme ka përmbushur në masë të mirëfilltë obligimet e saj për shqyrtimin e plotë të të gjitha argumenteve të padisë së parashtrueses, si dhe nxjerrjen e një aktgjykimi të arsyetuar mirë. Rrjedhimisht, nuk ka pasur shkelje të së drejtës së parashtrueses për gjykim të rregullt sipas Nenit 31, para. 1, të Kushtetutës, si dhe Nenit 6, para. 1, të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Çështja kushtetuese e parashtuar në Gjykatë

A është ky sqarim i thjeshtë i Gjykatës Supreme për ligjin e zbatueshëm shkelje kushtetuese?

Në arritjen e përfundimit të saj, shumica në Gjykatën Kushtetuese është bazuar në interpretimin e ofruar të fakteve dhe të drejtës në aktgjykimet e Gjykatës Supreme në rastet e pesë personave të tjerë, ku gjendja e fakteve pretendohet të jetë identike me atë të parashtueses (Rev. Nr. 126/2007 dhe Rev. Nr. 177/2007, të dyja të datës 17 janar 2008, si dhe tri aktgjykime të tjera). Shumica ka konsideruar që ky dallim mes aktgjykimit në rastin e parashtueses, *kundrejt* aktgjykimeve në ato pesë raste të tjera, përbën trajtim të pabarabartë para ligjit, në kundërshtim të Nenit 24, para. 1, të Kushtetutës.

Në pajtim me praktikën gjyqësore përkatëse të Gjykatës Evropiane për të Drejta të Njeriut, i mbetet parashtuesit të vërtetojë mënyrën në të cilën është trajtuar ndryshe, si dhe në çfarë bazash ka ndodhur ky dallim i pretenduar në trajtim (*p.sh. Fredin kundër Suedisë (Nr. 1), Nr. 12033/86, 18 shkurt 1991, para. 60-61*). Vetëm pasi të vërtetohet dallimi në trajtim, si dhe pasi të përcaktohet natyra e shkaqeve të këtij dallimi në trajtim, atëherë mund të testohet justifikimi për këtë trajtim ndryshe për arsyeshmëri dhe objektivitet.

Shumica ka bazuar vendimin e saj mbi aktgjykimet kundërthënëse të Gjykatës Supreme në gjashtë raste, që është pohuar të jetë e dukshme. Në arritjen e këtij përfundimi, shumica është bazuar tek aktgjykimi i Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut në rastin Beian kundër Rumanisë (Nr. 1) (Nr. 30658/05, 6 dhjetor 2007).

Aktgjykimet e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut

Ne theksojmë që Gjykata Evropiane për të Drejta të Njeriut, në raste të ndryshme, ka vendosur mbi implikimet e vendimeve kundërthënëse gjyqësore tek e drejta për gjykim të drejtë. Në disa nga këto raste, vendimet kundërthënëse gjyqësore kanë ardhur nga gjykata apo juridiksione të ndryshme, derisa në raste të tjera, kanë pasur të bëjnë me vendime të ndryshme të nxjerra nga e njëjta gjykatë, në procedura dukshëm të ngjashme. Një numër rastesh ka pasur të bëjë me vendime kundërthënëse të Gjykatave Supreme të vendeve, siç është rasti me të cilin kemi të bëjmë me këtë kërkesë.

Në rastin e Nejdet Sahin dhe Perihan Sahin kundër Turqisë, nr. 13279/05 të datës 20 tetor 2011, Dhoma e Madhe e Gjykatës ka përcaktuar parimet e përgjithshme që vlejné në ato raste (para. 49-58). GJEDNJ-ja ka theksuar, mes të tjerash:

“50. [...] përveç në rast të arbitraritetit të dukshëm, nuk është roli i Gjykatës që të vërë në pikëpyetje interpretimin e të drejtës vendore nga gjykatat shtetërore (shih, për shembull Adamsons kundër Letonisë, nr. 3669/03, para. 118, 10 maj 2007). Ngjashëm, në këtë kuptim, parimisht nuk është funksioni i saj që të krahasojë vendimet e ndryshme të gjykatave vendore, edhe nëse janë nxjerrë në procedura dukshëm të ngjashme; gjykata duhet të respektojë pavarësinë e atyre gjykatave (shih Engel dhe të tjerët kundër Holandës, 8 qershor 1976, para. 103, Seria A nr. 22; Gregório de Andrade kundër Portugalisë, nr. 41537/02, para. 36, 14 nëntor 2006; dhe Adamsons, cituar si më lart, para. 118).

52. Gjykatës i është kërkuar disa herë që të shqyrtojë rastet në lidhje me vendime kundërthënëse gjyqësore [...] si dhe kështu ka pasur mundësinë që të nxjerrë aktgjykime mbi kushtet në të cilat vendimet kundërthënëse të gjykatave supreme vendore janë marrë me shkelje të dispozitës për gjykim

të rregullt, të përligjur me Nenin 6. para. 1, të Konventës (shih Perez Arias kundër Spanjës, nr. 32978/03, para. 25, 28 qershor 2007; Beian kundër Rumanisë (nr. 1), 30658/05, para. 34-40, 6 dhjetor 2007; Ştefan dhe Ştef kundër Rumanisë, nr. 24428/03 dhe 26977/03, para. 33-36, 27 janar 2009; Iordan Iordanov dhe të tjerët kundër Bullgarisë, nr. 23530/02, para. 48-49, 2 korrik 2009; si dhe Schwarzkopf dhe Taussik kundër Republikës Çeke (dec.), nr. 42162/02, 2 dhjetor 2008).

53. Në këtë drejtim, Gjykata ka shpjeguar kriteret që kanë udhëzuar vlerësimin e saj, i cili konsiston në përcaktimin nëse ekzistojnë «dallime të thella dhe të largëta» në praktikën gjyqësore të një gjykate supreme, nëse ligji vendor siguron mekanizmat për tejkalimin e këtyre kundërtënive, nëse ata mekanizma janë aplikuar, si dhe nëse duhet, me çfarë efekti (shih Iordan Iordanov dhe të tjerët, cituar më lart, para. 49-50).

56. Vlerësimi i saj për rrethanat që janë parashtruar te gjykata për vlerësim gjithashtu është bazuar gjithmonë te parimi i sigurisë juridike, i cili nënkuptohet në të gjitha nenet e Konventës, si dhe përbën njërin prej aspekteve themelore të sundimit të së drejtës [...]

57. Në këtë kuptim, Gjykata gjithashtu rithekson që e drejta për proces të rregullt gjyqësor duhet interpretuar në frymën e Preambulës së Konventës, e cila e deklaron sundimin e së drejtës si pjesë të trashëgimisë së përbashkët të shteteve kontraktuese. Tani, një prej aspekteve themelore të sundimit të ligjit është parimi i sigurisë juridike (shih Brumărescu kundër Rumanisë [GC], n. 28342/95, para. 61, 28 tetor 1999), i cili, inter alia, garanton një stabilitet të caktuar në situatat ligjore si dhe kontribuon në ndërtimin e besimit publik në gjykata [...]. Vazhdimësia e vendimeve kundërtënese gjyqësore, në anën tjetër, mund të krijojë një gjendje të pasigurisë juridike, që ka gjasë të humbë besimin publik te sistemi gjyqësor, derisa besimi i tillë është sigurisht një prej elementeve më qenësore të një shteti të së drejtës [...].

58. Megjithatë, Gjykata thekson që dispozitat e sigurisë juridike dhe mbrojtjes së besimit legjitim publik nuk përbëjnë të drejtë të fituar ndaj konsistencës së praktikës gjyqësore (shih Unédic kundër Francës, nr. 20153/04, para. 74, 18 dhjetor 2008). [...]"

Parimi kryesor që vlen në rastet e dallimeve mes vendimeve të Gjykatës Supreme te rastet që duken të ngjashme është nëse ekzistojnë apo jo "dallime të thella dhe të largëta" në praktikën gjyqësore të Gjykatës Supreme (shih Nejdat Sahin dhe Perihan Sahin, cituar më lart, para. 53). Në rastin e parashtrueses, vendimi i Gjykatës Supreme në bazë të revizionit krahasohet vetëm me pesë raste të tjera të Gjykatës Supreme, në pesë raste të tjera që kanë të bëjnë me ato që duken si fakte e ligje të ngjashme. Është e vështirë të kuptohet se si, në bazë vetëm të gjashtë vendimeve të Gjykatës Supreme, mund të konkludohet që ka «dallime të thella dhe të largëta» në praktikën gjyqësore të Gjykatës Supreme, të cilat cenojnë parimin e sigurisë juridike dhe si pasojë, cenojnë sundimin e ligjit.

Në të kundërtën, rasti Beian kundër Rumanisë ka të bëjë me përcaktimin e të drejtës për beneficione të veçanta sociale të ofruara me një ligj të ri për personat që ishin detyruar të kryenin një shërbim të detyrueshëm publik joushtarak në vitet '50. Ligji përcaktonte që përfitues ishin personat që ishin angazhuar në shërbimin e detyrueshëm nën autoritetin e një agjencie të caktuar të quajtur DGT. Parashtruesi në atë rast kishte kryer shërbimin e detyrueshëm, por jo nën autoritetin e DGT-së. Gjatë periudhës 2003-2006, Gjykata Supreme e Rumanisë ishte ftuar të vendoste nëse personat që kishin kryer shërbimin e detyrueshëm,

jo nën autoritetin e DGT-së, kualifikoheshin gjithsesi për beneficionet e përcaktuara me ligj. Gjatë kësaj periudhe kohore, Gjykata Supreme e Rumanisë kishte vendosur 18 herë në të mirë të personave që nuk ishin nën autoritetin e DGT-së, si dhe 17 herë në dëm të atyre personave. Nganjëherë, vendimet kundërthënëse nxirreshin gjatë të njëjtës ditë. GJEDNJ-ja ishte veçanërisht e brengosur që Gjykata Supreme vetë ishte kthyer në burim të pasigurisë juridike, duke marrë parasysh rëndësinë e rolit të Gjykatës Supreme në zgjidhjen e kundërthënieve në interpretimet gjyqësore.

Rasti Beian kundër Rumanisë ka të bëjë me një numër qenësor të vendimeve kundërthënëse të nxjerra nga Gjykata Supreme për një periudhë prej më shumë se tri vjet, të cilat kalojnë pa dallim nga njëri interpretim në tjetrin. Numri i madh i rasteve në një periudhë të konsiderueshme kohore, me mungesë të plotë të konsistencës, janë faktorët që çojnë në gjetjen e arbitraritetit të dukshëm në atë rast. Mu kjo gjetje e arbitraritetit të dukshëm është ajo që çon në gjetjen e shkeljes së Nenit 6, para. 1, të Konventës.

Dallimi me rastin aktual në shqyrtim në Gjykatën Kushtetuese është i konsiderueshëm. Vetëm gjashtë raste të Gjykatës Supreme janë parashtruar, prej të cilëve dy raste janë vendosur më 17 janar 2008, derisa rasti i parashtrueses është vendosur më 10 qershor 2010. Interpretimi i të drejtës materiale nga Gjykata Supreme ka qenë ndryshe në dy rastet e para në krahasim me të tretin. As numri i aktgjykimeve të pohuara si kundërthënëse, e as periudha kohore brenda së cilës janë nxjerrë këto aktgjykime, nuk arrijnë nivelin e peshës apo pasigurinë juridike, të cilat do të tërhiqnin përfundimin e arbitraritetit të dukshëm.

Përfundim

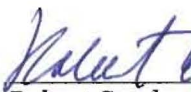
Rrjedhimisht, dallimi i interpretimeve ligjore i parë në vendimin e Gjykatës Supreme në rastin e parashtrueses, *vis-à-vis* pesë rasteve të tjera nuk vërteton “dallimin e thellë dhe të largët” sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës Supreme.

Gjykata Supreme është interpretuesja përfundimtare e aplikimit korrekt të ligjit në Republikën e Kosovës. Edhe pse në bazë të Nenit 102, paragrafi 3 të Kushtetutës të gjitha gjykatat në Kosovë duhet të zbatojnë Kushtetutën në aktvendimet dhe aktgjykimet e tyre, Gjykata Kushtetuese është interpretuesja përfundimtare e Kushtetutës. Gjykata Kushtetuese nuk ka autoritetin të shërbejë si autoriteti përfundimtar interpretues i aplikimit të duhur të ligjit në Kosovë, edhe nëse Gjykata Kushtetuese nuk pajtohet me interpretimin ligjor të Gjykatës Supreme, përveç nëse ai interpretim është shkelje e Kushtetutës. Rrjedhimisht, kjo gjykatë duhet të vendosë nëse aktgjykimi i Gjykatës Supreme në rastin e parashtrueses ka shkelur Kushtetutën, pa marrë parasysh nëse Gjykata beson që Gjykata Supreme ka zbatuar ligjin e duhur në rastin e parashtrueses apo jo.

Në këtë rast, parashtruesja pretendon që Gjykata Supreme e Kosovës e ka trajtuar atë ndryshe nga pesë punëtorët e tjerë me pozita të ndryshme të një punëdhënësi i vetëm, në kuptimin e vendosjes nëse statusi i saj i punësimit ishte i përhershëm apo me afat të caktuar. Vendimet e Gjykatës Supreme të të cilat ajo bazohet kanë të bëjnë me punëtorë të tjerë të të njëjtit punëdhënësi, por me detyra të tjera pune. Disa nga këto vendime janë nxjerrë 17 muaj më herët, nga gjyqtarë tejet të ndryshëm të Gjykatës Supreme që kanë interpretuar Ligjin e punës të Kosovës, por nuk kanë adresuar veçanërisht çështjen juridike nëse punëtori mundet në mënyrë të ligjshme të pajtohet që të mos trajtohet si punëtor me kontratë të përhershme. 17 muaj më vonë, Gjykata Supreme, në rastin e parashtrueses, ka shqyrtuar çështjen juridike, si dhe ka arritur të përfundimi që është e ligjshme që një punëtor me kontratë të përhershme, si parashtruesja, të pajtohet të jetë punëtor me afat të caktuar. Gjykata Supreme thjesht e ka shqyrtuar këtë çështje në mënyrë racionale dhe objektive në rastin e parashtrueses. Nuk ka prova në shkresë, apo në këtë gjykatë, që parashtruesja është trajtuar ndryshe për ndonjë arsye tjetër. Nuk ka prova që parashtruesja është trajtuar ndryshe për shkak të gjinisë apo përkatësisë së saj etnike.

Kushtetuta e Kosovës përcakton që secili të ketë mbrojtje të barabartë para ligjit. Nuk kërkon që secili të trajtohet absolutisht njëjtë. Përndryshe, secili, që nga Presidenti i Republikës e deri te një zyrtar i mirëmbajtjes së rrugëve, do të duheshin të pranonin kompensime të barabarta, si dhe beneficione plotësisht të barabarta, pa marrë parasysh aftësitë dhe detyrat e ndryshme në punë. Nuk përcakton që secili vendim gjyqësor, ku gjyqtarët, qofshin ata gjyqtarë të Gjykatës Kushtetuese apo të gjykatave të rregullta, duhet të kenë interpretimin e njëjtë të ligjit të zbatueshëm. Thjesht ndalon trajtimin e pabarabartë të njerëzve nëse trajtimi i tillë bëhet vetëm për shkak të gjinisë apo etnisë së tyre, apo në baza të tjera të mbrojtura, të përcaktuara me paragrafin 2 të Nenit 24. Në këtë rast, nuk ka absolutisht asnjë provë që aktgjykimi i Gjykatës Supreme në rastin e parashtrueses është nxjerrë për arsye të tjera përveç asaj që është sqaruar nga vetë Gjykata për ligjin e zbatueshëm, apo për shkak të gjinisë apo përkatësisë etnike të saj. Nuk ka pasur shkelje të të drejtave të parashtrueses për mbrojtje të barabartë para ligjit, siç përcaktohet me Nenin 24 të Kushtetutës apo të gjykimit të drejtë, siç përcaktohet me Nenin 31 të Kushtetutës, si dhe Nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Për rrjedhojë, kërkesa e parashtrueses duhet refuzuar.

Dorëzuar me respekt,

Robert Carolan
Gjyqtar

